

מערכת הבנקאות בישראל בראי הרפורמות

ערב עיון לרגל הוצאת ספרו של מאיר חת
במכללה למנהל

ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל

18 בפברואר 2016

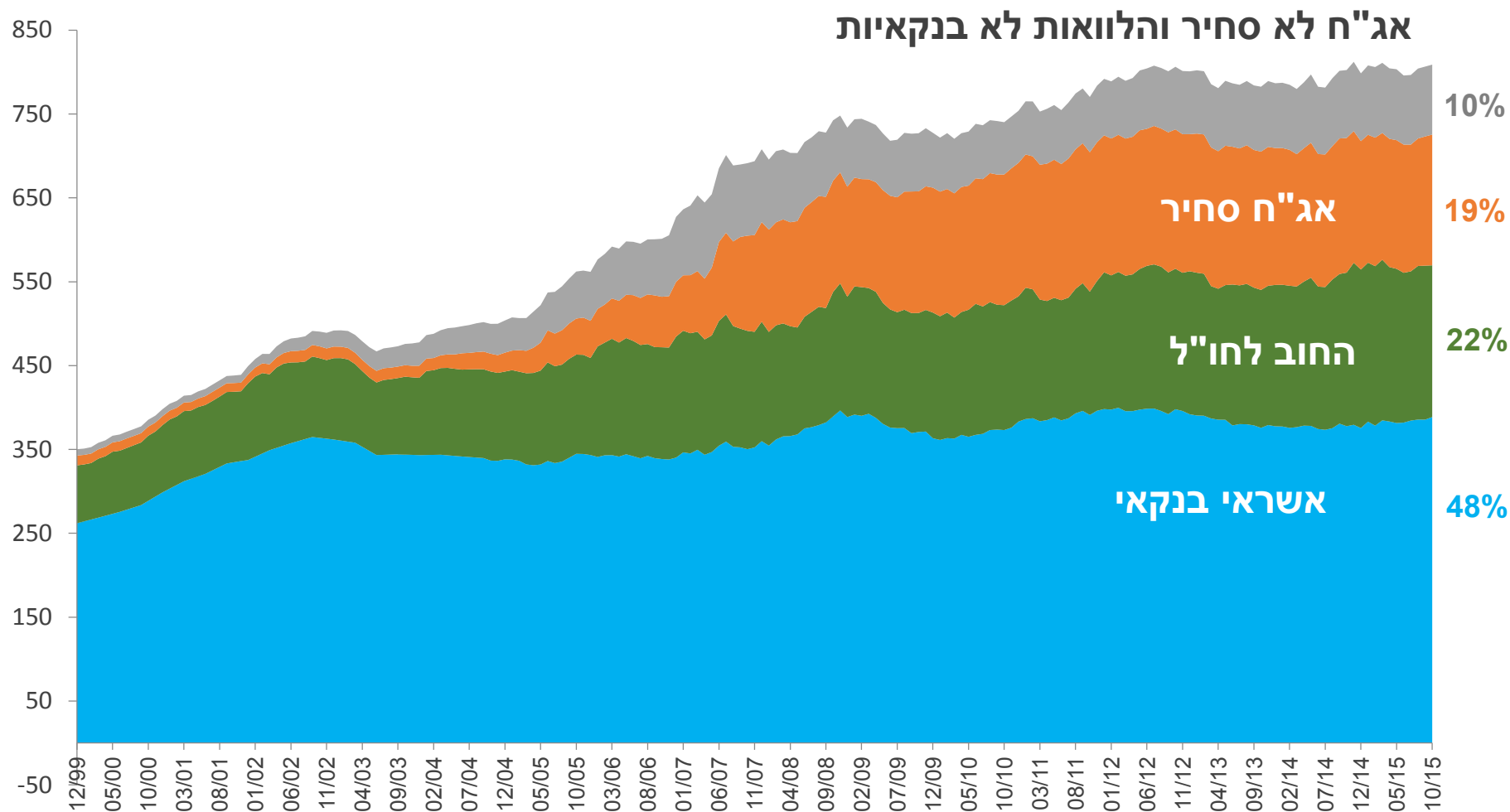

גידול משמעותי באשראי העסקי החוץ בנקאי

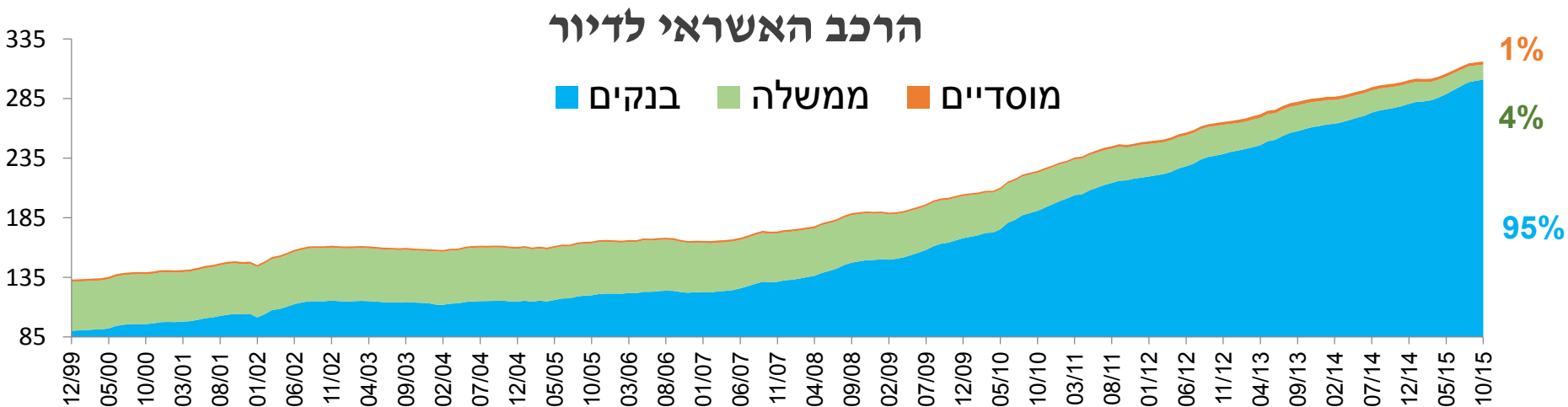
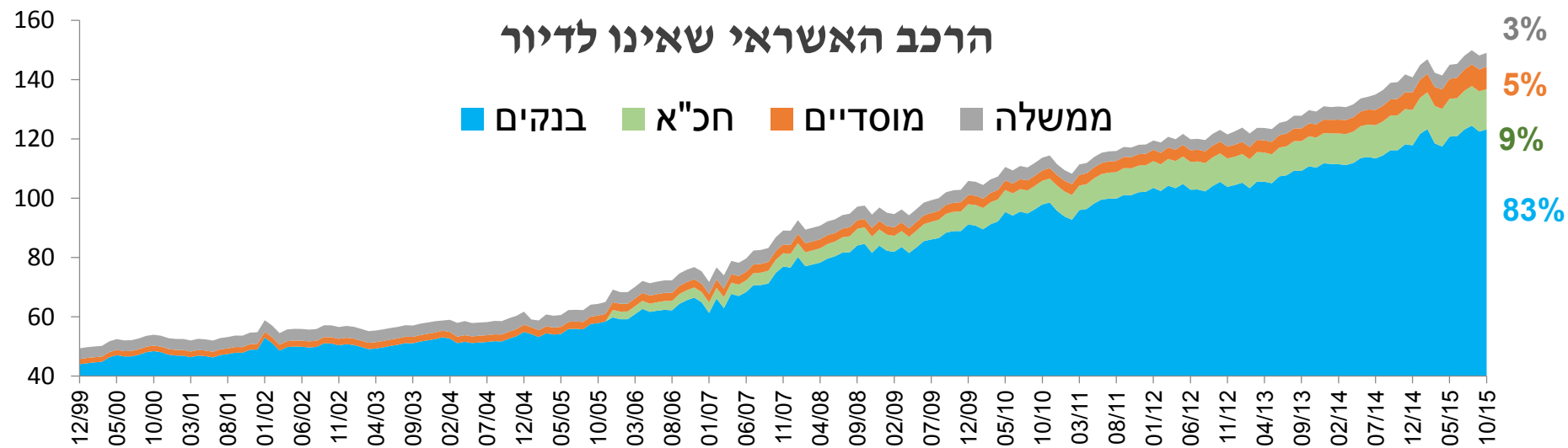
12/99-11/15

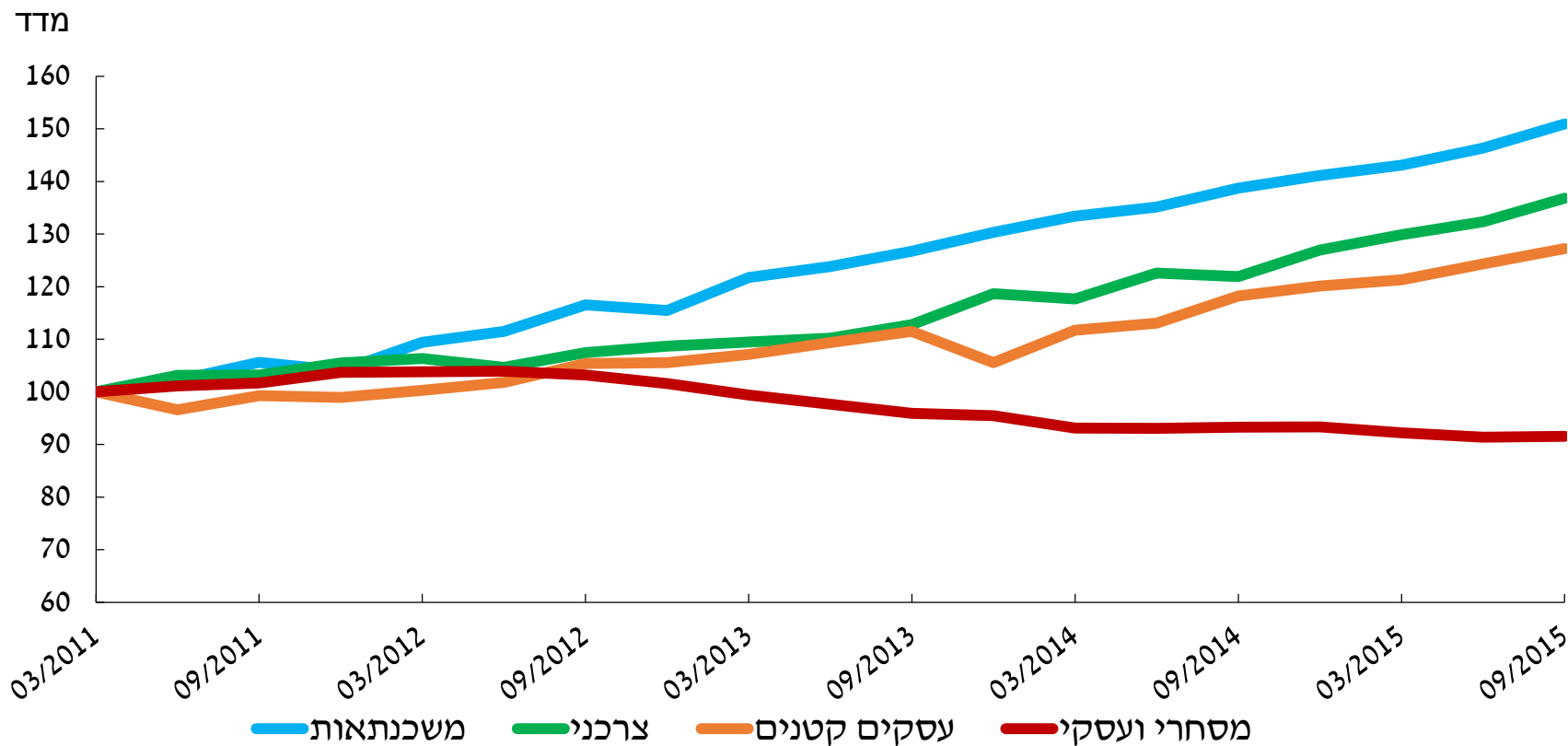
מיליארדי ₪

גידול ניכר באשראי למשקי הבית, שניתן ברובו על ידי הבנקים

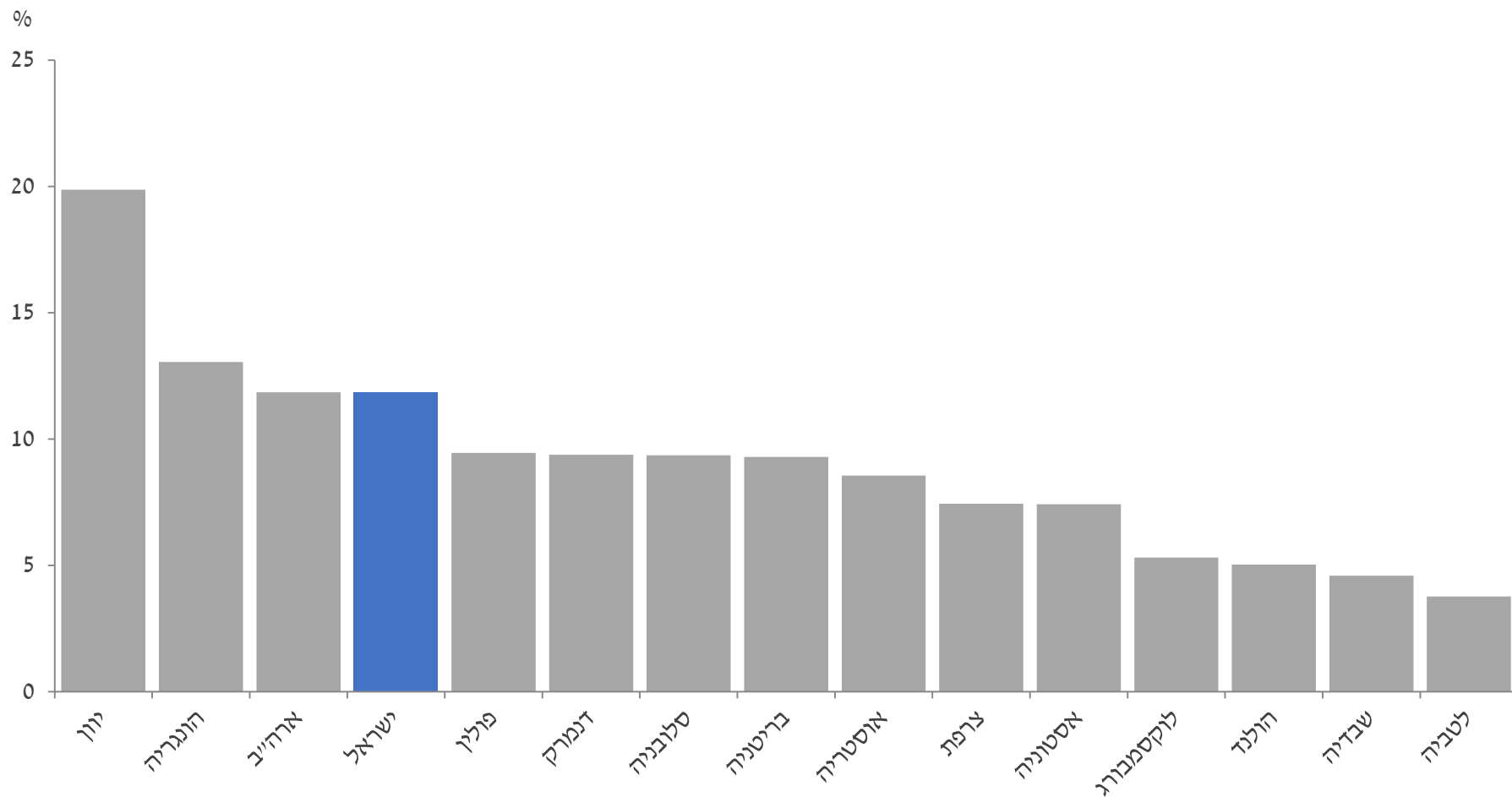

התפתחות האשראי במגזרי הפעילות הקלסיים, חמש הקבוצות הבנקאיות (מרץ 2011 = 100)

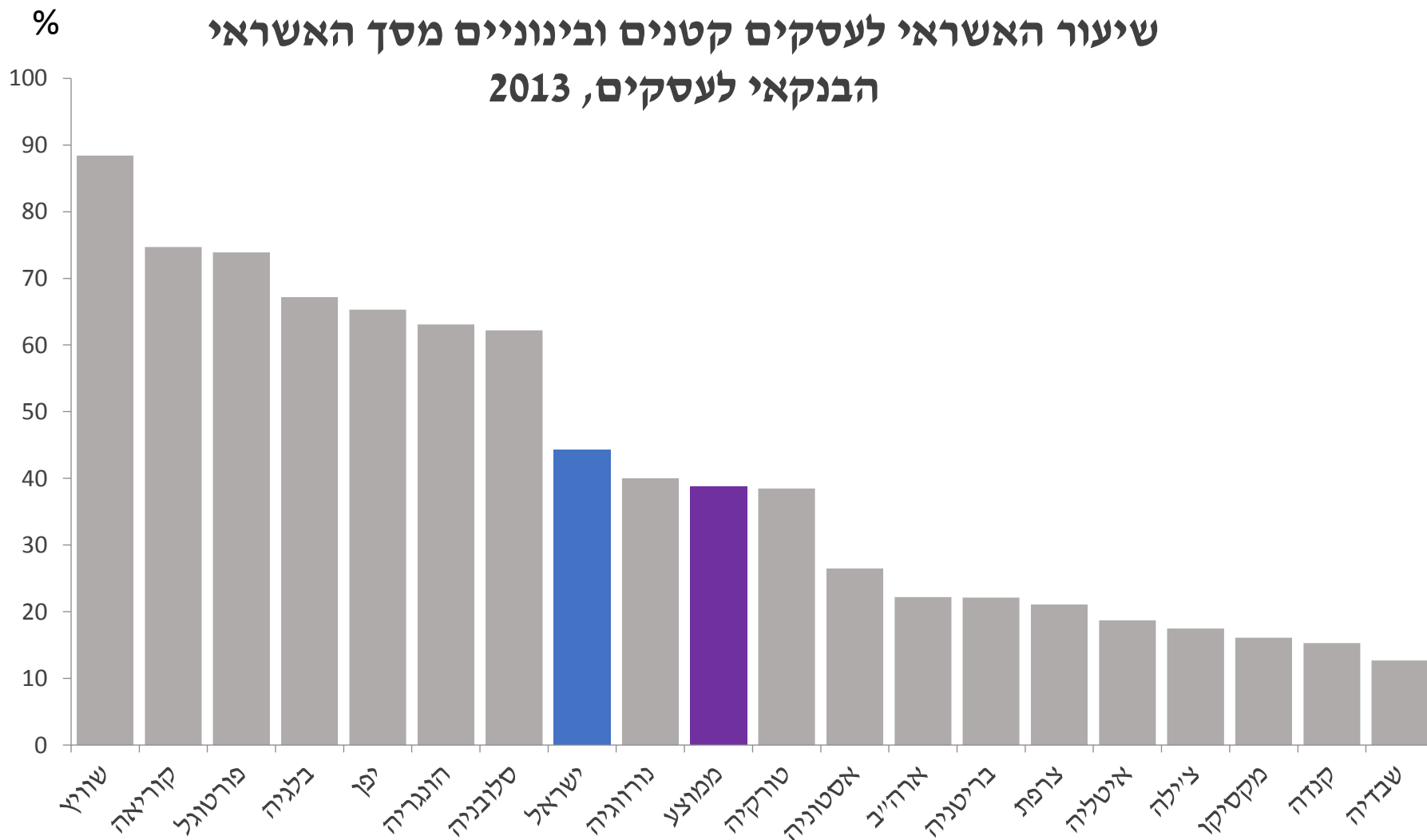

הנתונים מתייחסים לפעילות בישראל ואינם כוללים את מגזר הניהול הפיננסי, אחרים והתאמות.
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

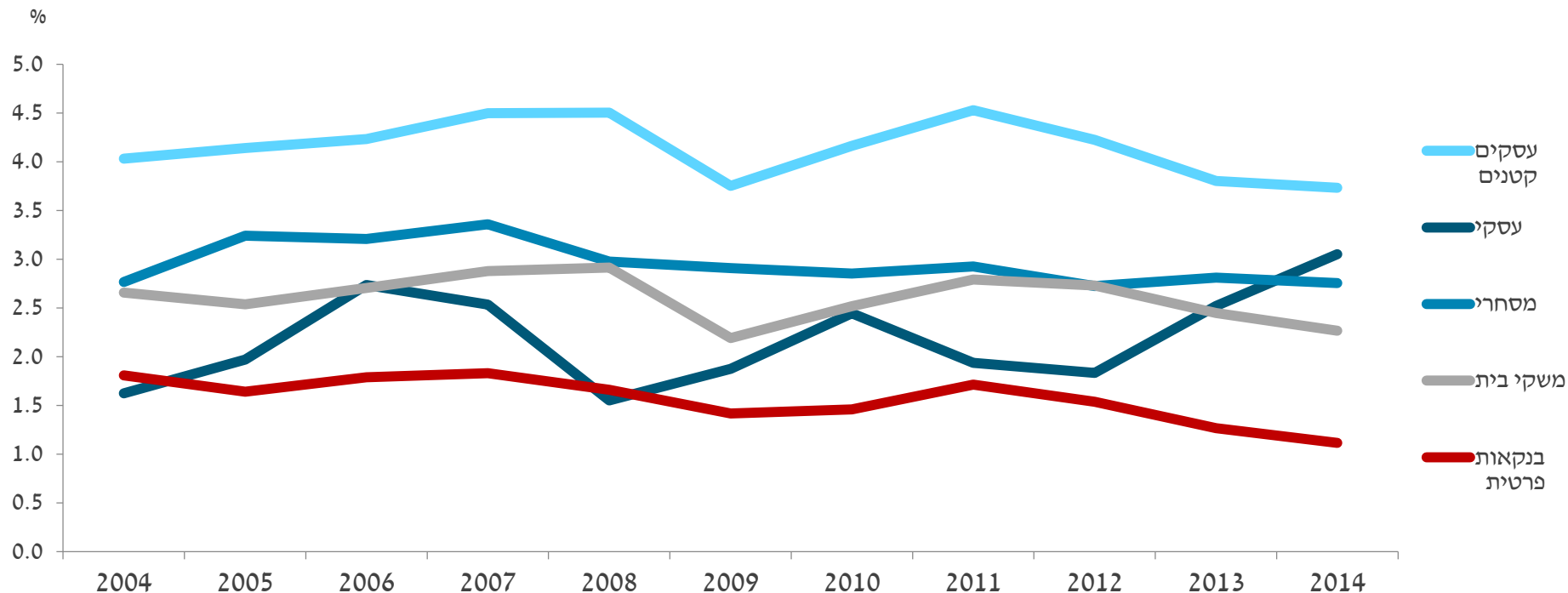
אשראי צרכני ביחס לתוצר, השוואה בינלאומית, 2014

שיעור האשראי לעסקים קטנים מסך האשראי לעסקים אינו חריג בהשוואה בינלאומית

הכנסות ריבית נטו (בניכוי הוצאות להפסדי אשראי) ביחס ליתרה ממוצעת של נכסים והתחייבויות, לפי מגזרי פעילות, חמש הקבוצות הבנקאיות, 2004 עד 2014

1. הנתונים מתייחסים לפעילות בישראל ובחו"ל ואינם כוללים את מגזר הניהול הפיננסי, אחרים והתאמות.

2. בשל שינוי מתכונת הדיווח של דוח רווח והפסד, חלו שינויים בהרכב הכנסות הריבית נטו. החל משנת 2010 מוצגים נתונים עבור הכנסות הריבית נטו ולפני עבור רווח מפעולות מימון.

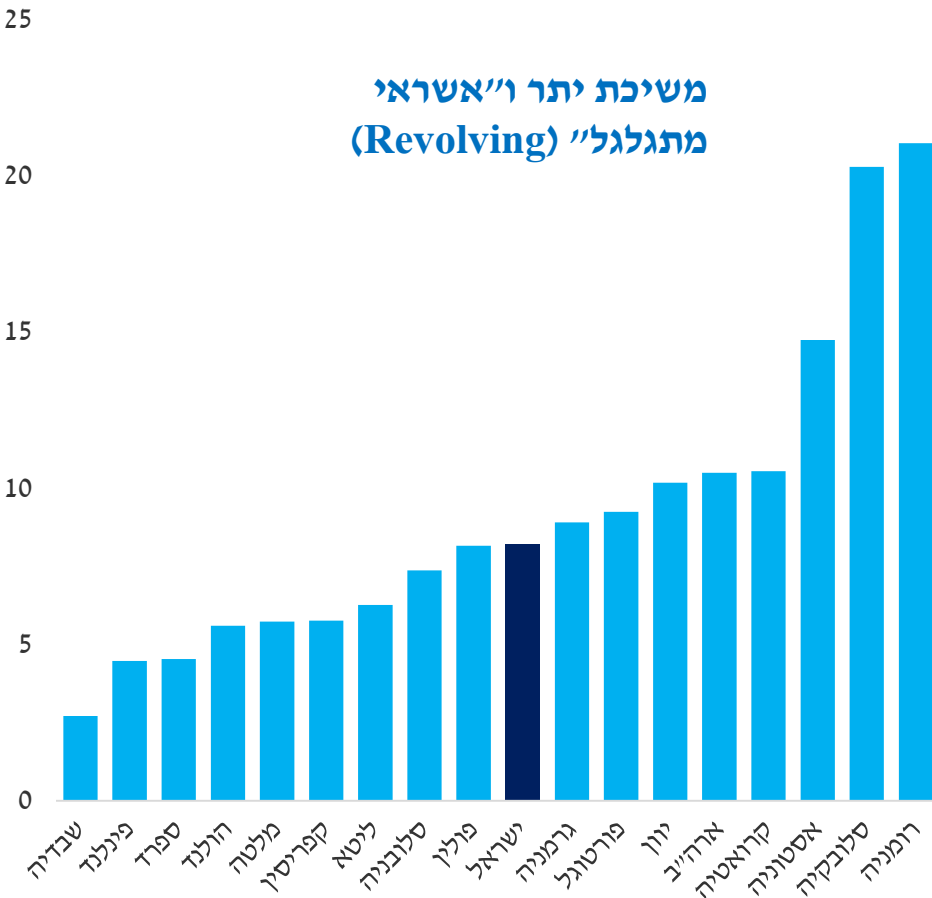
המקור: דוחות כספיים לציבור, דיווחים לפיקוח על הבנקים ועיבודי הפיקוח על הבנקים.

ריביות בכרטיסי אשראי בישראל נמוכות יחסית

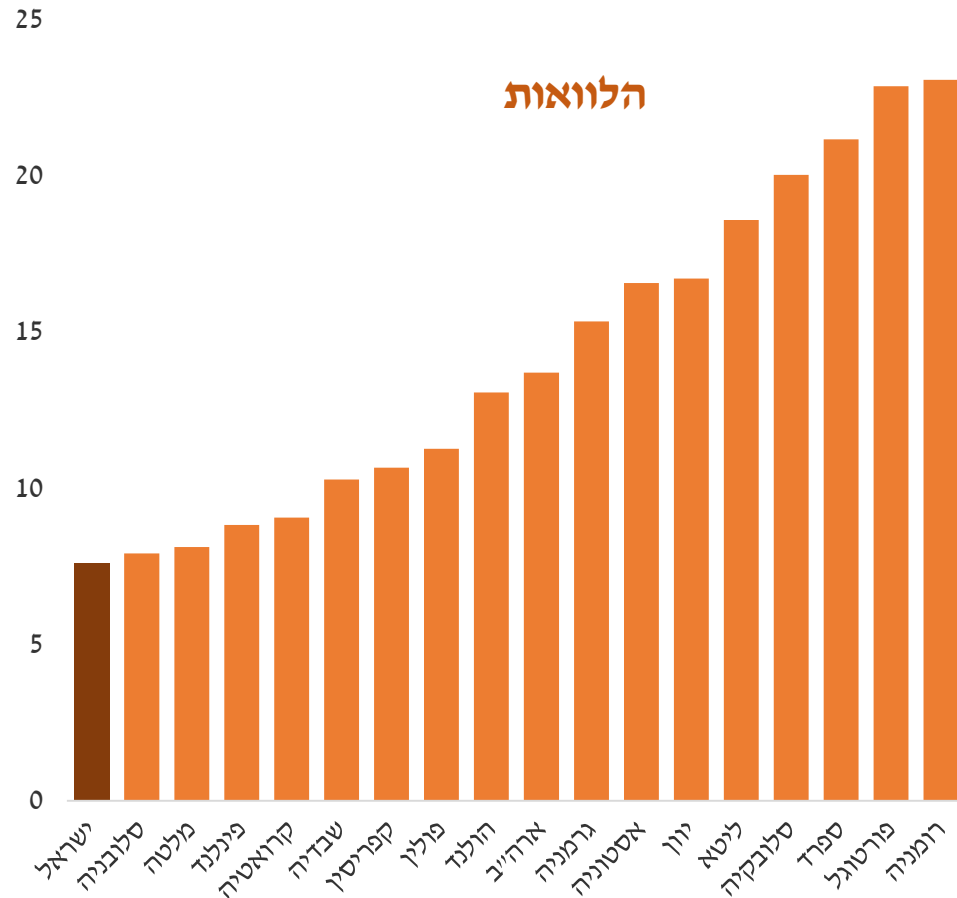
גובה הריבית על משיכת יתר בבנקים ועל הלוואות
מחברות כרטיסי אשראי המועמדות למשקי בית

%

משיכת יתר ו"אשראי
מתגלגל" (Revolving)

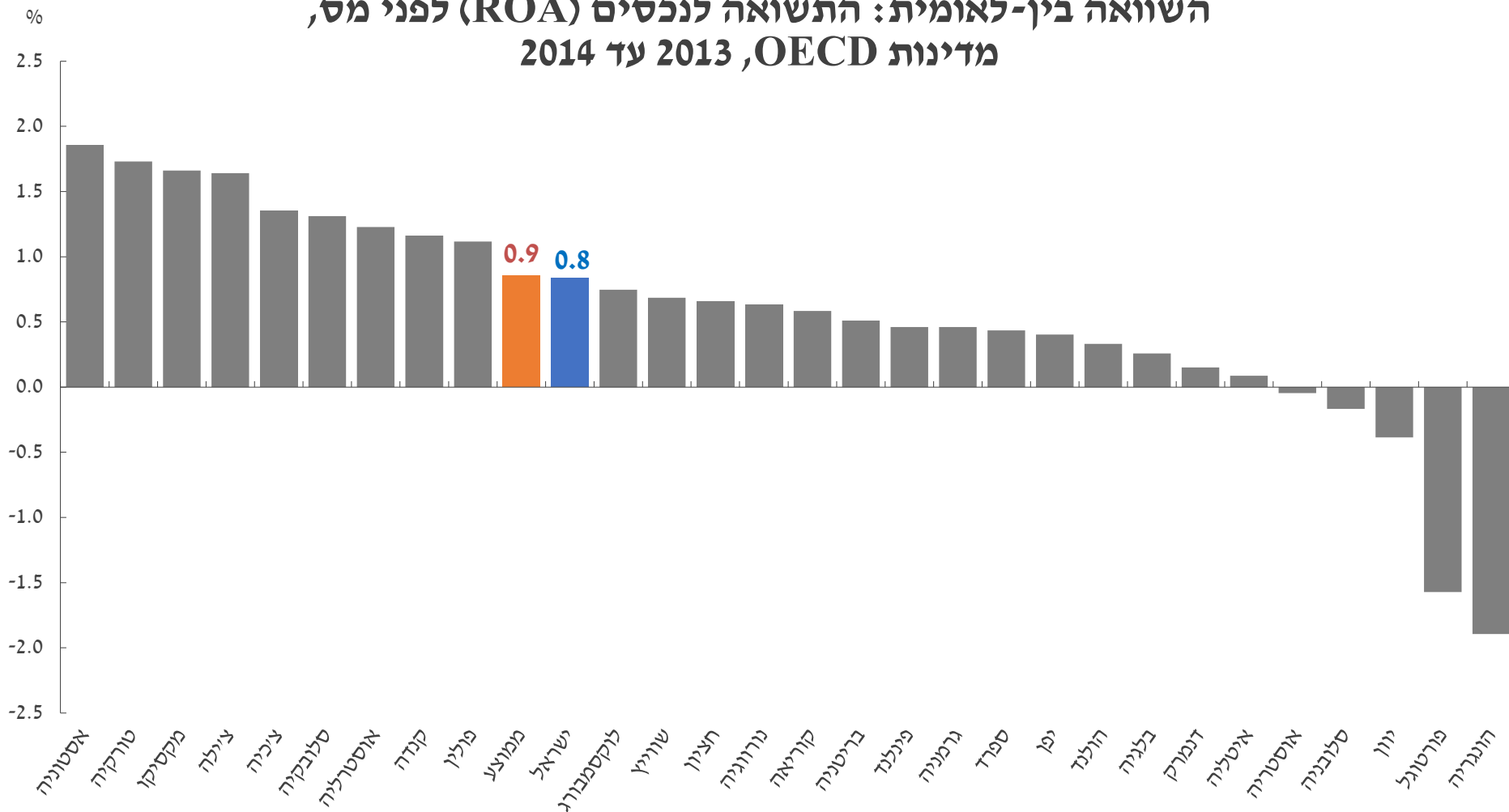
הלוואות

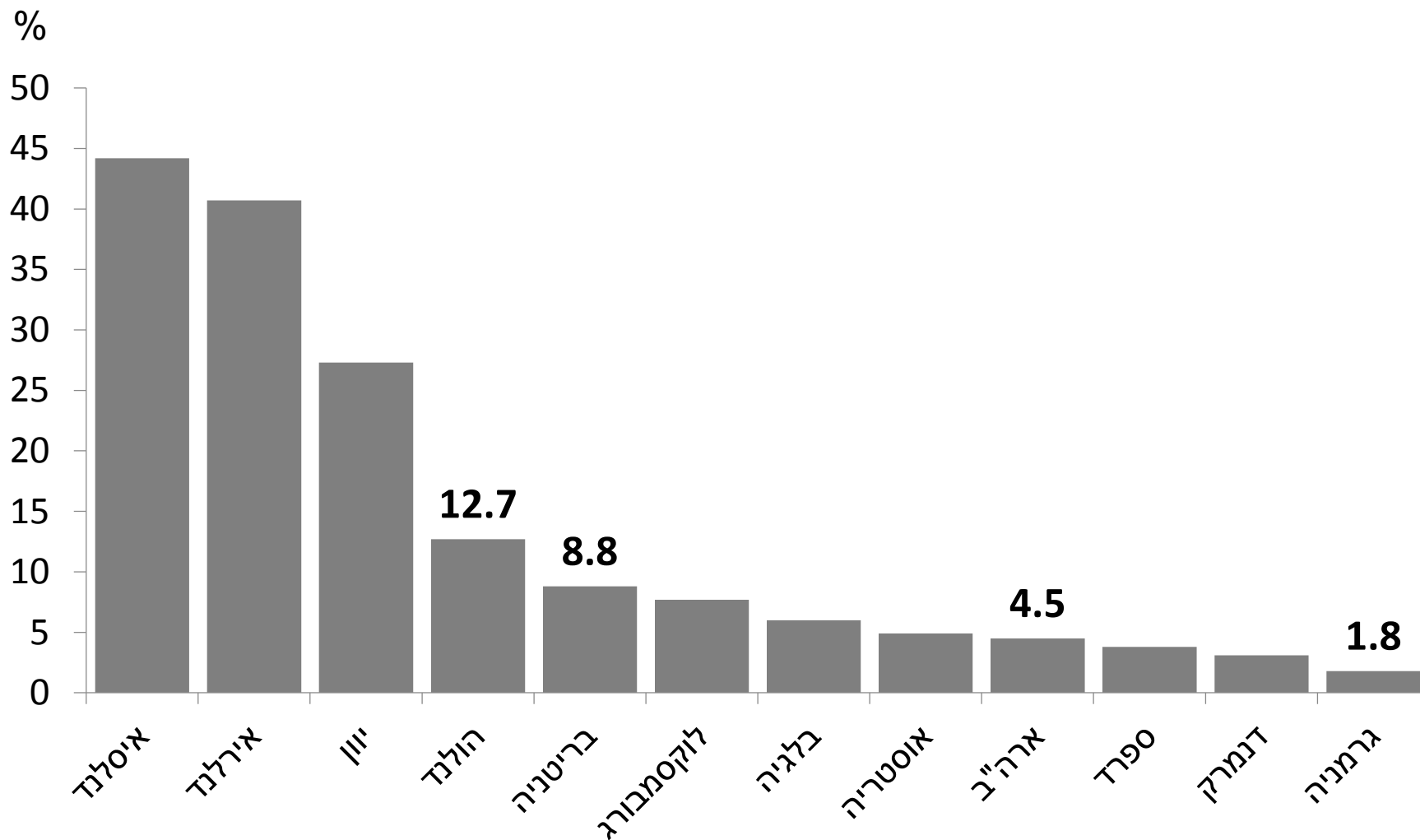
רווחיות הבנקים בישראל דומה למוצע OECD

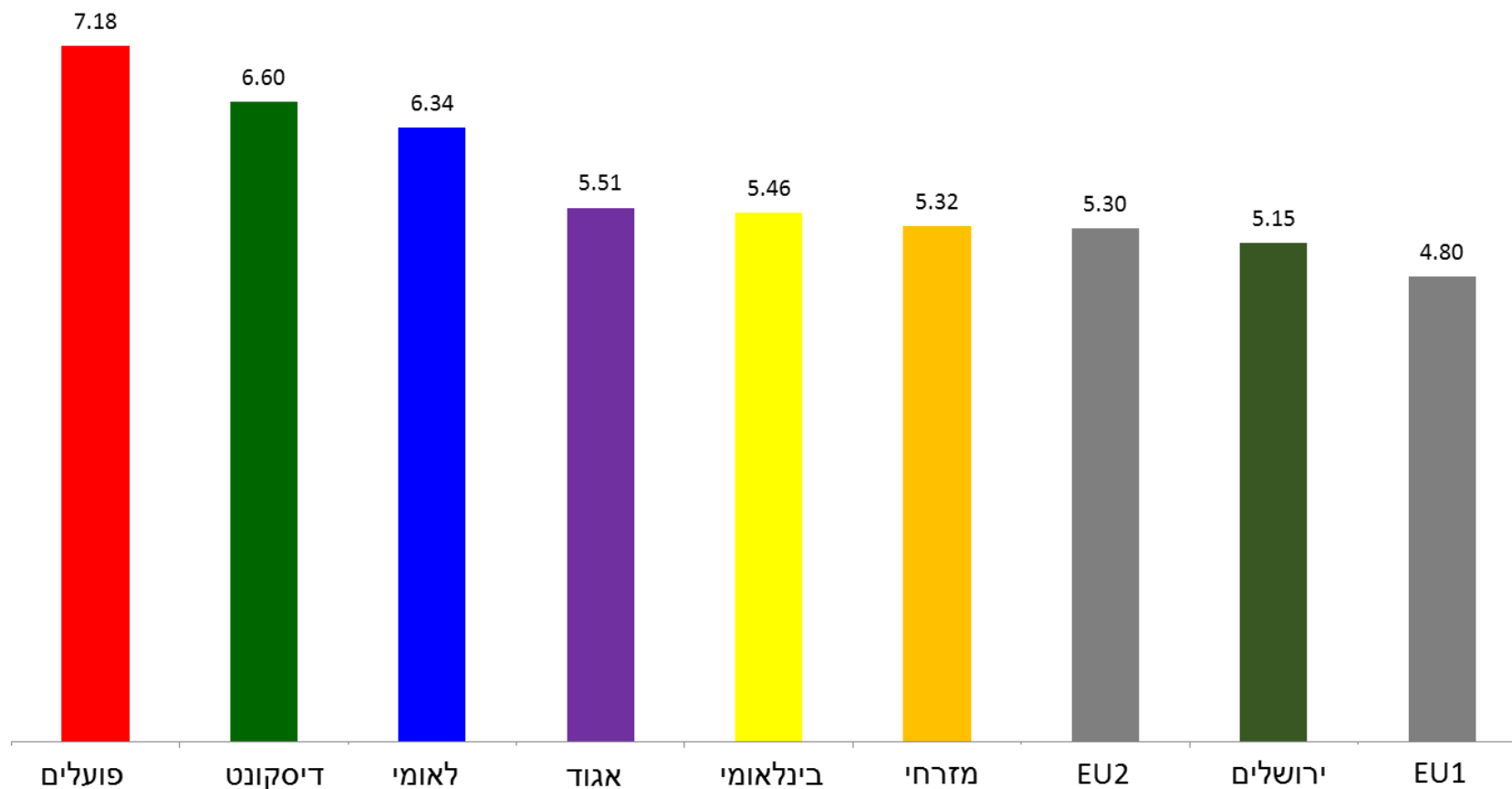

השוואה בין-לאומית: התשואה לנכסים (ROA) לפני מס, מדינות OECD, 2013 עד 2014

עלויות תקציביות של משבר בנקאי כאחוז מהתמ"ג (2007-2008)

קבוצת EU1 כוללת בנקים שסך הון רובד 1 בהם גבוה מ- 3 מיליארד אירו והם פעילים בינלאומית (ברי השוואה לבנקים פועלים, לאומי, ודיסקונט).

קבוצת EU2 כוללת בנקים שסך ההון רובד 1 בהם נמוך מ- 3 מיליארד אירו או גבוה מ- 3 מיליארד אירו אך הם אינם פעילים בינלאומית (ברי השוואה לשאר הבנקים).

□ תחרות גבוהה באשראי למגזר העסקי

□ תחרות גבוהה באשראי למשכנתאות

□ תחרות מוגבלת באשראי לעסקים קטנים ובאשראי הצרכני, ואולם:

- גידול ניכר באשראי הצרכני מהמערכת הבנקאית לעסקים קטנים
- התפתחויות של גופי אשראי אלטרנטיביים לבנקים
- רפורמות וצעדים נוספים להגברת התחרות במקטע זה

□ תחרות הינה קריטית לקיום מגזר פיננסי יעיל המספק שירותים מתקדמים

□ בנק ישראל מקדם את התחרות במערכת הבנקאות בישראל:

- ❖ ועדת זקן (הקלת מעבר בין בנקים, פעולות לרבות פתיחה וסגירת חשבונות באינטרנט, ת.ז. בנקאית, מסלולי עמלות והפחתת עמלות, הקלה בהשוואת עלויות)
- ❖ ועדת שטרום (הפרדת 2 חכ"א, פלטפורמה טכנולוגית להשוואת מחירים, אסדרת חברות מימון חוץ בנקאיות ושירותי תשלום; ביטוח פיקדונות)
- ❖ הקמת מאגר נתוני אשראי (צמצום פערי מידע לחיזוק כוח הלקוח)
- ❖ פיקוח מותאם סיכון: רגולציה מקלה על גופים נותני אשראי חוץ בנקאיים
- ❖ הסרת חסמים לאימוץ טכנולוגיות ועידוד תהליכי התייעלות

□ תחרות כן, תחרות שתפגע בציבור לא:

- ❖ אפשר לקדם את התחרות מבלי לפגוע ביציבות
- ❖ תחרות ללא מגבלות מביאה לנטילת סיכונים, להתדרדרות בניהול, ויכולה לפגוע בצרכן
- ❖ לכן, יש חשיבות עצומה לפיקוח יציבותי וצרכני ראוי על הגופים בשוק הפיננסי

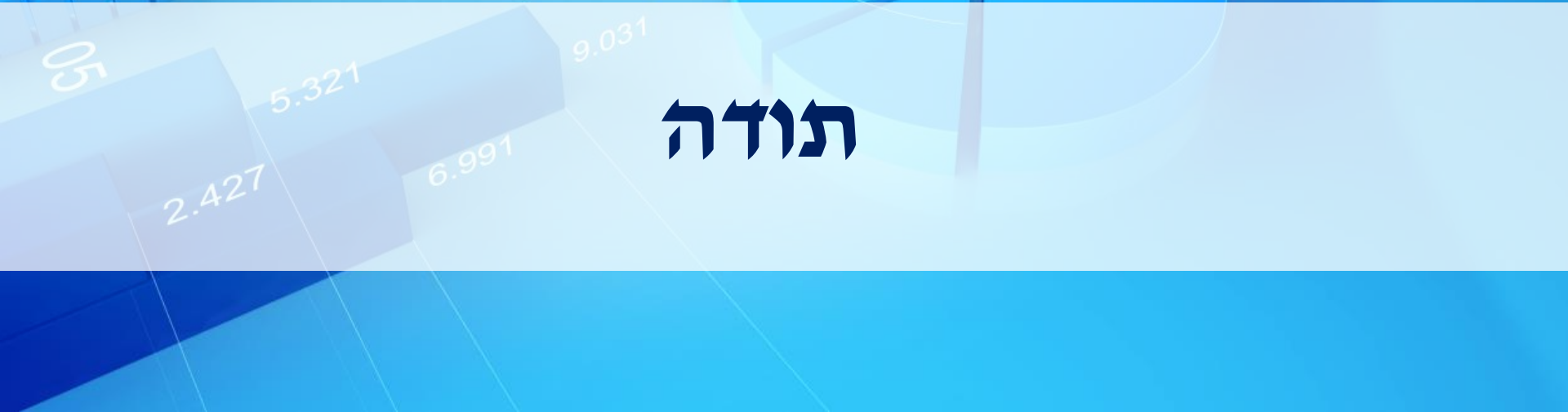
- המשבר העולמי בשנת 2008 מלמד שפגיעה ביציבות המערכת הפיננסית הינה בעלת השלכות ארוכות טווח על התעסוקה, הצמיחה והרווחה בכלל;
- האופן בו צלחה ישראל את משבר 2008 לעומת מדינות אחרות ממחיש את הצורך בפיקוח מקצועי ויעיל, ואת ההשלכות האפשריות של היעדר פיקוח כזה
- בנק ישראל, הממשלה והרגולטורים השונים אחראים ליציבותה של המערכת הפיננסית;
- ועדה ליציבות פיננסית תהווה מסגרת מתאימה לתיאום ולניתור סיכונים, ותקל על טיפול בהם מבעוד מועד

עמדת בנק ישראל בנושא יציבות (המשך)

- בנק ישראל מחויב להבטיח שכספי הציבור המופקדים במערכת הבנקאית יהיו בטוחים גם במשברים פיננסיים או גאו-פוליטיים
- גופים נותני אשראי, הממומנים באמצעות פיקדונות או אג"ח מהציבור, וגופים הסולקים את עיקר התשלומים במשק הם גופים בעלי חשיבות מערכתית ולכן מפוקחים על ידי בנק ישראל
- בנק ישראל, כמו בנקים מרכזיים אחרים בעולם, מחזיק בידע ובהתמחות והינו הגורם המתאים ביותר לפקח על גופים בעלי חשיבות מערכתית; צמצום סמכויות הפיקוח של בנק ישראל, שמטרתו להקל את הפיקוח היציבותי, תאפשר מגמות שעלולות לסכן את יציבות המשק

- שינויים במבנה הפיקוח שיפגעו ביכולת של בנק ישראל לשמור על היציבות של גופים פיננסיים בעלי חשיבות מערכתית
- איסור הנפקת כרטיסי אשראי והעמדת מסגרת על ידי הבנקים הגדולים יפגע בתחרות, יצמצם את מסגרות האשראי ויביא לפגיעה בצרכנים
- הפרדת כאל מדיסקונט והבינלאומי תמנע צמצום הפער בין הבנקים הגדולים והבנקים הבינוניים, ותהווה פגיעה בלתי מידתית בבנקים אלו
- עידוד אשראי צרכני על חשבון כספי הפנסיה יפגע בביטחון הפנסיוני של הציבור

- ניתן להגדיל את התחרות בשוק התיווך הפיננסי מבלי לפגוע ביציבות המערכת הפיננסית
- בנק ישראל יעמוד על יכולתו להמשיך ולהבטיח את יציבות המערכת הפיננסית ולפקח על גופים בעלי חשיבות מערכתית, לרבות נותני אשראי משמעותיים וסולקים
- הפיקוח של בנק ישראל יהיה מותאם לסיכון הגופים המפוקחים באופן שיקל על יכולתם להתחרות בבנקים
- הבטחת זכויות הצרכן וההגנה עליו תהיה בסטנדרט אחיד וגבוה בכל המערכות
- בנק ישראל יתנגד בתוקף לצעדים שעלולים לזרוע את זרעי המשבר הבא או לפגוע בציבור הלקוחות
- המשך יישום המהלכים שיזם בנק ישראל, הקמת מאגר נתוני אשראי וקידום הצעדים שלגביהם הושגה הסכמה, המשקפים **ראיה ארוכת טווח** של טובת הצרכנים והמשק, יביא ל**שינוי מהותי** במידת התחרות במערכת הפיננסית

תודה